

001

Stora utskottets betänkande

N:o 9/-25 .

N:o 9/-25 beträffande Landskapsnämndens framställning
till Landstinget med förslag till motion till Finlands
riksdag om upphävande av särskilda jordskatter inom
landskapet.

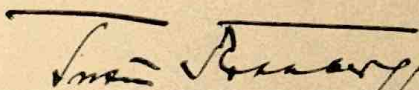
Sedan Landstinget den 24 innevarande februari i och för utlåtande
till Stora utskottet remitterat förenämnda framställning jämte lagut-
skottets däröver avgivna betänkande, har Stora utskottet behandlat
ärendet och med godtagande av lagutskottets ifrågavarande utlåtande,
beslutit hos Landstinget föreslå

att lagutskottets berörda betänkande

bleve av Landstinget godkänt.

Mariehamn, den 25 februari 1925.

På Stora utskottets vägnar:

Till FINLANDS RIKSDAG.

Sedan Regeringen till 1924 års R I K S D A G avlåtit proposition
om a) upphävande av särskilda jordskatter, b) upphävande av kronotion-
den samt c) upphävande av rubelskatten, räknat från den 1 januari 1925,

hava sagda propositioner av R I K S D A G E N behandlats samt med de kompletteringar, vilka nedan skola beröras, jämväl antagits, varefter desamma av Republikens President den 29 sistlidne november stadfästas samt såsom lagar om upphävande av ovanuppräknade skatter publicerats i rikets författningssamling.

De av Regeringen uppgjorda propositionerna om avskaffande av ifrågavarande skatter äro emellertid, i det avseende de beröra skatternas uppbärande på Åland, rätt anmärkningsvärda och kunna fördenskull ej av landstinget förbigås, enär de, enligt landstingets uppfattning, tyda på att Regeringen vid utarbetandet av propositionerna icke riktigt uppdragit gränserna för rikets och landskapets lagstiftningsrätt.

Jämlikt 9 § mom. 5 uti självstyrelselagen, är nämligen lagstiftningen om sådana skatter och avgifter, vilka skola i Republiken allmänligen utgöras, med undantag av de, vilka nämnas i 21 § av sagda lag, förbehållen rikets myndigheter, som ensamt hava att om desamma besluta, utan avseende å att i lagen av den 11 augusti 1922 § 4 stadgas, att landskapet har rätt att för sina behov använda halva inkomsten av grundskatten, vilket är något helt annat. Emellertid synes Regeringen företräda en avvikande uppfattning, såsom framgår ur motiven till propositionerna om avskaffande av meranämnda skatter. Sålunda utlåter Regeringen sig beträffande propositionen om avlyftande av särskilda grundskatter:

"Med hänsyn därtill att landskapet Åland jämlikt 4 § i lagen den 11 augusti 1922 har rätt att för sina behov använda utöver de skatter, om

vilka stadgas i 21 § av lagen den 6 maj 1920, halva inkomsten av grundskatten i sagda landskap, och stadgandet i sistnämnda paragraf har avseende jämväl å den åt landskapet avträdde hälften av jordskatterna, berör de nu ifrågavarande skatternas upphävande icke landskapets andel av skatterna, utan bör beträffande denna andel tillämpas nu gällande stadganden intill dess landskapet därom möjligen annorlunda besluter."

Regeringen synes sålunda utgått ifrån att sagda grundskatters avlyftande genom riksdagsbeslut ej komme att påverka förhållandet i landskapet, inom vilket sålunda skatterna komme att fortfarande utgöras intill dess landskapet skulle om desamma annorlunda besluta.

En i huvudsak enahanda men, dock delvis avvikande uppfattning synes gjort sig gällande inom statsutskottet, som beträffande denna fråga uttalar sig som följer:

"I anseende till att olika tolkningar gjort sig gällande därom, huru en lag i ärendet, därest densamma skulle utfärdas i den av regeringen föreslagna lydelsen, komme att inverka på landskapet Ålands rätt att för sina behov använda hälften av de här åsyftade grundskatternas avkortning, har utskottet i lagförslaget infört ett förtydligande tillägg."

I enlighet härmed införde även statsutskottet tillägget i följande lydelse:

"Upphävandet gäller ej heller den del av nämnda skatter, som landskapet Åland jämlikt 4 § i lagen av den 11 augusti 1922 är berättigad att använda

för sina behov."

vilket tillägg av R I K S D A G E N godtagits och jämväl återfinnes i den publicerade lagen.

I fråga om övriga ovan nämnda grundskatters upphävande har proceduren inom Regering och R I K S D A G varit enhanda.

Härmed vill landstinget emellertid icke hava framhållet, det anförda myndigheter i något avseende velat inkräkta på landskapets lagskyddande rätt. Tvärtom torde, enligt vad landstinget har skäl att antaga, förhållandet vara det emotsatta och anförda tillvägagångssätt hava sin orsak uti omtanken att icke träda landskapets rätt för nära, även om sagda tanke skjutit över målet och lett till åtgärder, vilka enligt landstingets uppfattning icke grunda sig å lag.

Ur lagarnas formulering framgår sålunda, att ifrågavarande grundskatter fortsättningsvis i stöd av tidigare stadganden skola till hälften inom landskapet uppbäras, änskönt desamma, enligt bestämmelse i sagda lag, från innevarande års ingång ej vidare utgöras inom Republiken i övrigt. En direkt påföljd härav är då den, att landskapets invånare komma att beskattas hårdare än befolkningen i den övriga Republiken, vilket ju innebär ett förfördelande av landskapet i detta avseende. Visserligen stadgas i 26 § av självstyrelselagen, att, i händelse det vid den skatteutjämning, som jämlikt siståberopade lagrum skall äga rum vart tredje år, skulle framgå, att beskattningen i landskapet för självförvaltningens ordinarie behov är propositionsvis högre än beskattningen

för motsvarande ändamål annorstädes i Republiken, bidrag skall ur statsmedel åt landskapet utgivas. Men en sådan procedur bleve uppenbart synnerligen obekväm och omständlig, för att icke säga praktiskt omöjlig, ty densamma förutsätter då även att en restitution av den sålunda uppburna halva grundskatten skall äga rum. Och allidenstund säkerligen i ett stort antal fall denna restitution komme att ske till tidigare skattebetalares rättsinnehavare, då sannolikt ett antal av dem, hos vilka skattebeloppen upptagits, vid tiden för utjämnningen avlidit, komme restitutionen i dylik händelse att bliva synnerligen mödosam, helst då beaktas bör, att i nästan varje sterbhus på Åland ett större eller mindre antal delägare vistas utom Europa. Landstinget håller sålunda för, att denna utväg praktiskt sett ej är framkomlig.

Emellertid måste en utväg sökas för att förekomma sagda beskattning och dess konsekvenser och kan landstinget ej finna någon annan möjlighet härtill än att den ifrågakomna halva grundskatten bleve genom lag avlyftad jämväl inom landskapet Åland.

Härmed är dock en omständighet av synnerlig vikt att beakta, nämligen landskapets rätt till vederlag för den sålunda avlyftade skatten. Sagda halva grundskatt har nämligen enligt den övertygelse, som i landskapet uppbäres och som kommit till synes uti landskapets av landstinget antagna budget, tillagts landskapet såsom en dess enskilda inkomst, för vars användning detsamma icke är redovisningsskyldigt till riket, icke såsom ett bidrag för bestridande av dess med de ordinarie behoven för-

knippade utgifter. Med opartiskt beaktande av de praktiska förhållanden vid tiden för Genève-beslutets av år 1921 tillkomst, speciellt av den uppenbara avsikten med det initiativ, varur sagda beslut framgick, torde en från den härstädes utredda uppfattningen ^{avseende inrikt} om karaktären av meranämnda halva grundskatt icke heller kunna göras gällande utan ett otillåtligt jonglerande med de logiska begreppen.

Vid sådant förhållande torde även landskapets rätt till vederlag ur allmänna statsmedel för den ifrågakomna andelen i grundskatten vara tydlig. En viss svårighet föreligger ju dock i detta avseende såtillvida, att grundskatten på grund av fluktuationer i markgången rönt motsvarande påverkan och sålunda utgått med olika belopp för varje år, och har särskilt under de senaste åren myntvärdets fall avspeglat sig i en betydande förhöjning av grundskatten. Då man emellertid med fullt skäl torde kunna antaga att den finländska valutan i stort sett numera stabiliserats, kunde enligt landstingets mening lämpligast vederlagets storlek bestämmas med ledning av medeltalet för grundskatten under de tre senaste åren.

Med avseende å ovensagda har landstinget därför beslutit att, med begagnande av den landstinget i § 13 av lagen om självstyrelse för Åland, given den 6 maj 1920, medgiva rätten, till R I K S D A G E N ingå med ^{även} motion om avlyftande/av den del av grundskatten inom landskapet Åland, varav inkomsten jämlikt 4 § i lagen av den 11 augusti 1922 blivit till landskapet avträdd; och jämte det landstinget som sin åsikt vågar fram-

hålla, att de av landstinget föreslagna ändringsstadgande, såsom samtliga kommande att materiellt påverka lag, som stiftats i grundlagsordning, böra utfärdas i samma ordning som om gällande grundlag är stadgat, får landstinget föreslå, det R I K S D A G E N ville antaga nedannämnda trenne lagar, nämligen

" L a g

angående upphävande av den hälft av särskilda jordskatter, som jämlikt 4 § i lagen den 11 augusti 1922, innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning, är till landskapet avträdd.

Given i Helsingfors den

I enlighet med Riksdagens beslut, tillkommet i den ordning 60 § av lantdagsordningen den 20 juli 1906 föreskriver, och med Ålands landstings bifall stadgas som följer:

§ 1.

Den hälft av frälseeskatten, stadgeräntan, skogsräntan, skatten för fiske och sälfångst, gårdehömedlen ävensom bro- och skallfogdekapparna, så ock från prästerskapets boställen utgående gård, bopensionspenningar, taxa och andlig frälseränta benämnda skatter, som på grund av stadgandet i 4 § av lagen den 11 augusti 1922, innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning, är till landskapet avträdd, upphäves från den 1 januari 1925, skollande dock till betalning tidigare förfallna belopp av ovannämnda

skatter i stadgad ordning indrivs.

§ 2.

För den landskapet frångångna andelen av ovanuppräknade skatter skall varje år vederlag ur statsmedel till landskapet utgivas med ett belopp motsvarande medeltalet för den hälft av sagda skatter, som under åren 1922, 1923 och 1924 tillfallit eller bort tillfalla landskapet.

Helsingfors, den"

" L a g

angående den hälft av rubelskatten som enligt 4 § i lagen av den 11 augusti 1922, innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning är till landskapet avträdd.

Given i Helsingfors den

I enlighet med Riksdagens beslut tillkommet i den ordning 60 § av lantdagsordningen den 20 juli 1906 föreskriver, och med Ålands landstings bifall, stadgas som följer:

§ 1.

Den hälft av rubelskatten, som på grund av stadgandet i 4 § av lagen den 11 augusti 1922, innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning, är till landskapet avträdd, upphäves från den 1 januari 1925. Dock skola resterande belopp av tidigare debiterad rubelskatt likväl i stadgad ordning indriv-
vas.

§ 2.

För den landskapet frångångna andelen av rubelskatten skall varje år vederlag ur statsmedel till landskapet utgivas med ett belopp, som motsvarar medeltalet för den hälft av rubelskatten, som under åren 1922, 1923 och 1924 tillfallit eller bort tillfalla landskapet.

Helsingfors den"

" L a g

angående upphävande av den hälft av kronotionden inom landskapet Åland, som jämlikt 4 § 1 lagen den 11 augusti 1922, innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning, är till landskapet avträdd.

Given i Helsingfors den

I enlighet med Riksdagens beslut, tillkommet i den ordning 60 § av lantdagsordningen den 20 juli 1906 föreskriver, och med Ålands landstings bifall stadgas som följer:

§ 1.

Den hälft av kronotionden, som enligt 4 § 1 lagen av den 11 augusti 1922, innehållande särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning, är till landskapet avträdd, upphäves från den 1 januari 1925. Resterande belopp av tidigare till betalning förfallen kronotionde skola likväl i stadgad ordning indrivas.

§ 2.

För den landskapet frångångna andelen av kronotionden skall
varje år vederlag ur statsmedel till landskapet utgivas med ett
belopp, som motsvarar medeltalet för den hälft av kronotionden,
som under åren 1922, 1923 och 1924 tillfallit eller bort tillfallit
landskapet.

Helsingfors den"

Mariehamn, den 2 mars 1925.

På landstingets vägnar:

Julius Sundblom.

talman.

Johannes Eriksson

Aug. Karlsson

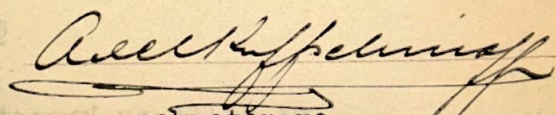
vicetalman.

vicetalman.

Avskriftens riktighet bestyrker: Mariehamn,

å landstingets kansli, den 2 april 1925.

Ex officio:

sekreterare.